

En la dècada dels noranta del segle que acabem de deixar, els bisbats de Tarragona i d'Urgell tingueren cura de divulgar la part que els correspon de l'obra que comentem. Ara, gràcies al mecenatge de la Diputació de Girona, és el bisbat gironí el que ens reproduïx les pàgines del *Jardín de María*, inclouent-hi els goigs de les respectives esglésies. Aquesta edició facsímil ens arriba presentada per mossèn Joan Carreras i Péra i editada per Àngel Rodríguez i Pep Vila. Prou saben els erudits i els eclesiàstics gironins que no es podia confiar aquesta edició facsímil a millors mans, a causa de la dedicació de fa anys a aquests temes de religiositat popular i de devoció mariana gironina. Així tenim una notícia actualitzada d'aquests llocs, que continuen fruint de gran acceptació com a llocs de pregària i de fruïció de la natura i d'esplai.

Bernabé Dalmau

Sobre l'art i la recuperació dels nostres intel·lectuals

SELLES BRUGAT, Narcís.
Alexandre Cirici Pellicer. Una biografia intel·lectual.
Editorial Afers. Catarroja (País Valencià), 2007. 396 pàgines.

Ja fa temps que des de diferents àmbits del sector artístic es denuncia la precària presència de la crítica d'art en els mitjans de comunicació i, més enllà d'aquest fet, la manca endèmica de publicacions de caire assagístic i històric a l'entorn de la producció artística. Certament, l'espectacularització de la cultura i el consumisme desbocat dominants no han precisament afavorit l'expansió i el foment d'un esperit crític i reflexiu, tan necessari per a la comprensió del fet artístic. D'aquí l'especial significació que adquireixen premis com el que l'ACCA (Associació Catalana de Crítics d'Art) va atorgar el propassat 27 d'abril, en el marc dels guardons que aquesta entitat concedeix anualment a personalitats que han destacat per la seva tasca en l'àmbit artístic durant l'any anterior, a l'historiador de l'art i assagista Narcís Selles Rigat. El premi reconeix i valora positivamente el treball ingent efectuat per aquest autor d'origen olotí i que es plasma en el llibre *Alexandre Cirici Pellicer. Una biografia intel·lectual* (Afers, 2007).

Si ens atensem al món de l'art de la segona meitat del segle XX als Països Catalans, observarem que la figura d'Alexandre Cirici Pellicer va adquirir un paper preeminent en qual-

ALEXANDRE CIRICI PELLICER

Narcís Selles Rigat

editorial afers personatges

sevol dels seus vessants. Sense ànim d'enumerar exhaustivament la rellevància que el tractadista va tenir en institucions com ara el Museu d'Art Contemporani de Barcelona, el FAD (Foment de les Arts Decoratives), l'Escola Elisava o l'Escola Eina, i també la seva presència en l'àmbit internacional, convindrem a remarcar que el seu llegat —tant en els estaments en què va tenir un paper cabdal com en totes les plataformes en què deixà testimoni del seu pensament estètic— ha permès configurar el context territorial de la creació artística al nostre país al llarg del darrer mig segle. Atesa la seva importància, resulta inexplicable que l'envergadura del seu treball s'hagi mantingut fins ara a la penombra. I no tan sols pel que fa a la reedició de les seves obres, sinó també en relació amb l'estudi crític de les seves aportacions. D'aquesta manera, en un moment en què les edito-

rials estan més sotmeses que mai als designis de l'economia de mercat, resulta encoratjador que apareguin publicacions que, a contrapèl del model imperant, apostin per donar suport a estudis com el realitzat per Narcís Selles.

La tasca meticulosa que l'autor gironí realitza amb la seva recerca li permet oferir una imatge de Cirici Pellicer que recull tota la seva trajectòria intel·lectual, des del període més obscur, durant el primer vintenni franquista, fins al moment que s'instaurà la postmodernitat com a model cultural hegemònic, a final dels anys setanta. En aquest sentit, resulta admirable la manera com Narcís Selles —per mitjà de l'anàlisi de multitud de publicacions, de les memòries, dels dietaris i cartes i de les experiències personals— va reconstruir el pensament estètic i politicoideològic del polièdric artífex. I fa tot això sense oblidar el context i els condicionants específics en què Cirici Pellicer es va haver de moure. I és des d'aquesta mirada vers allò particular que l'autor va descobrint un univers més ampli, que abraça una visió general de la societat de cada moment. El rigor crític amb el qual Selles aprofundeix en els posicionaments de Cirici Pellicer l'obliga, en certes ocasions, a discrepar o pun-

tualitzar sobre el que considera contradictori o no del tot acurat.

L'itinerari intel·lectual del qual parteix l'assagista descriu un primer Cirici Pellicer fortament imbuït per un cristianisme d'arrel vitalista, que va anar abandonant en una segona etapa a partir dels anys cinquanta. És aquesta l'època en què va prendre un major contacte amb la publicitat i el disseny industrial i s'interessà per l'art com a producte social, amb influències marxistes, del món de la sociologia i de la semiòtica. Ja en el context del triomf de la postmodernitat, Cirici va qüestionar la idea d'un art autònom i tancat en si mateix i que viu d'esquena a la societat.

Selles no tan sols ens acosta a la coneixença d'una de les figures preeminents de l'artigrafia catalana, sinó que també ens convida a esfondrar els murs que constreixen el coneixement de la memòria pròxima i ens incita a obrir finestres al pensament crític.

Actualment Narcís Selles està treballant en la selecció d'un seguit d'articles d'Alexandre Cirici Pellicer que l'editorial Afers publicarà en un llibre de caire antològic abans de final d'any. El criteri adoptat a l'hora d'escollir un total de trenta-cinc escrits publicats en diferents tri-

bunes entre 1946 i 1982 obeeix a la voluntat de donar una visió panoràmica dels diferents temes tractats per l'autor. El lector hi trobarà d'una banda textos al voltant d'aspectes ideològics i de pensament, i de l'altra articles de caire assagístic sobre pràctiques i manifestacions estètiques o que tracten aspectes concrets de la realitat historicoartística.

Magdala Perpinyà

Un català a la cort dels tsars

ZUCCHITELLO GILIOLI, Mario.
Un català a la cort dels tsars: Antoni Colomí Payet, comerciant i primer Cònsol General d'Espanya a Rússia (Tossa 1749 - Sant Petersburg 1811).

Quaderns de Divulgació Històrica, núm. 3. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya. Barcelona, 2007. 430 pàgines.

El 2003, quan estava enllestint el llibre *De la Mediterrània a l'Atlàntic. Navegació i comerç a Tossa (1759-1814)*, Mario Zucchitello va localitzar les primeres referències documentals d'un actiu comerciant tossenc, que ha acabat protagonitzant la seva següent publicació.

La dilatada trajectòria d'aquest historiador d'origen italià establert a Tossa el 1959 no havia arribat mai a tocar un gènere com el biogràfic, que

requereix d'una perspectiva i un esforç intel·lectual molt més grans que els reptes plantejats amb les monografies històriques que havia publicat anteriorment. L'axioma que com més gran és el repte millor és el resultat s'ha complert novament en aquesta ocasió.

El llibre que ha publicat la Subdirecció General d'Arxius de la Generalitat és la biografia del tossenc més il·lustre de tots els temps, del qual paradoxalment no es tenia cap memòria al seu poble natal, però és també la història d'un català universal, que des del seu origen humil va arribar a les altes esferes dels poders polítics i econòmics d'Espanya i d'Europa, gràcies a una habilitat comercial que el va portar de ben jove a una emergent ciutat nord-europea, com era Sant Petersburg a final del segle XVIII, llavors capital de la Rússia imperial.

Dono testimoni de l'esforç de l'autor a l'hora de recórrer diversos arxius d'aquí i de fora per poder arribar a reconstruir una trajectòria —que aconseguix desgranar en la major part dels seus aspectes— els entrellats de la qual expliquen el periple vital de Colomí. Per aconseguir-ho ha fet una ingent recerca i ha disposat de l'ajut de molts amics que han viscut igual

que ell l'emoció de la descoberta de la identitat d'un desconegut.

Aquestes amistats li han permès obtenir valuoses informacions provinents d'Argentina, Itàlia i Rússia que han ajudat a vertebrar molt millor un perfil que es presumia inabastable per la seva internacionalitat. Només cal veure els arbres genealògics que s'adjunten al final del llibre per comprovar com la descendència del biografat s'escampa arreu del món.

El personatge va marxar jove de Catalunya, i només hi va tornar en un parell d'ocasions per resoldre qüestions familiars. Establert a Sant Petersburg, va entrar en contacte amb importants negociants i financers de l'època, que el van portar a ser corresponsal del Banco Nacional de San Carlos, precedent del Banc d'Espanya. Va disposar de bons contactes a la cort espanyola, com el duc de Floridablanca, Godoy o la duquesa d'Osuna, i va reeixir en la seva aventura comercial a la capital de l'imperi rus, primer introduït de la mà del comerciant Francesc de Milans, i més tard amb la protecció del comte Aleksandr Vorontsov i l'amistat del duc de Serracapriola, ministre plenipotenciari del regne de Nàpols a la cort dels